

uppdrag

mission

Ekumenik

BARENTSREGIONEN: NÄR GULDRUSCHEN ÄR FÖRBI 8

GODLY PLAY: BARNET HAR SIN EGEN ANDLIGHET 26

BOSSEY: EN TERMIN TILLSAMMANS 6

Missionsuppdraget i vår tid bygger på dialog och interreligiösa möten, långt från doktriner och regelverk men nära tron på människor och deras förmåga.

Det är de rörelserna vi följer i Uppdrag Mission.

UPPDRAG MISSION

www.uppdragmission.se

Tidskriften ges ut av Lunds

Missionssällskap, LMS,

i samarbete med Svenska kyrkans

internationella arbete

www.lundsmissonssallskap.se

ANSVARIG UTGIVARE

Samuel Rubenson

REDAKTÖR

Anna Braw

Storabackegatan 15C

216 15 Limhamn

073-998 23 27

red@uppdragmission.se

REDAKTIONSRÅD

Åsa Egnér

Mika Vähäkangas

Agneta Hansson

Jenny Zetterqvist

GRAFISK FORM

Maria Mannberg

PRENUMERATION

pren@uppdragmission.se

ANNONSER

annons@uppdragmission.se

TRYCK

Ljungbergs, Klippan

ISSN 2001-0087

OMSLAG

pixabay.com

I vänskap

VI HAMNAR BREDVID VARANDRA på mina första föreläsningar i Lund. Jag ska bli präst och hon lärare. Jag är ”hardcore-lutheran” och hon missionsförbundare.

Det var ju det där med försoningsstriden, tänker jag och funderar på om de verkligen är ”riktiga” kristna.

Åsa blev en av Gunillas och mina bästa vänner, och tänk vad försoningsstrid och många andra teologiska murar föll.

BÖNEN BLANDAS MED TUNGOTAL. Ljudet är så starkt att barnen håller för öronen. Predikanten nästan skriker ut sitt budskap. Sångerna som församlingen sjunger ackompanjeras på ett dåligt stämt instrument.

Samtidigt är detta en plats där våra vänner får uppleva något annat under en stund. De får möjlighet att slippa bekymra sig över diskriminering, arbetslöshet, sjukdomar, svag läskunnighet eller stora barnkullar.

Armina födde en dotter två månader för tidigt, strax efter att Sorgenfriläget i Malmö hade rivits. Nu hälsar vi på henne och hennes familj i Târgu Jiu i södra Rumänien. I förorten bor enbart romer. Levnadsförhållandena är bland de mest arma vi har upplevt. Både plats och kyrka är på ett sätt så främmande för oss, men samtidigt: vi är bland vänner.

RÖKELSEKARET SVINGAS, människor bugar fram och tillbaka, predikningarna är långa. Vid altaret står kitschiga helgonbilder, och i taket hänger gräll belysning. Fantastiska lokalförankrade psalmer blandas med smöriga amerikanska sånger. De filippinska seminaristerna är klädda i sina prästkläder. Kyrkan är dekorerad med de mest fantastiska blomsteruppsättningar, både äkta och konstgjorda blommor. Mycket är det som vi egentligen uppfattar som ”stillöst”, men samtidigt är vi mer hemma än i de flesta kyrkor, för vi är ju bland våra vänner.

EKUMENIK är ibland att möta det som man kanske inte alltid känner igen, eller känner sig så bekväm med. Men om man möts i vänskap, då kommer man nära varandra, och då spelar utsmyckning, musik, predikostil, ja till och med teologi mindre roll. Då är det Jesu ord som gäller: Jag kallar er inte längre tjänare ... Jag kallar er vänner. ■

PER OCH GUNILLA KRISTIANSSON präst och barnmorska, engagerade i Lunds Missionssällskap sedan länge, nyss hemkomna från ett år som volontärer i Philippine Independent Church

ALLTID

4 Krönikan

24 Böcker och en film

25 Beträktelsen

26 Stipendierapporten

30 Stipendiaten

31 Om LMS

8 FYRA NORDLIGA LÄNDER

Samarbetet mellan kyrkorna i Barentsregionen är en vänskap som fortsätter att hitta nya vägar och leda till nya vänskaper.

6 MED ALLA VÄRLDSDELAR

Lani Anaya Jiménez tog chansen att studera ekumenik på Kyrkornas Världsråds ekumeniska institut i Bossey i Schweiz.

14 PÅ ALLA NIVÅER

Är ekumenik något bara för kyrkoledarna, eller är vänskapen i församlingsvardagen det viktigaste? 18 ekumenikvänner delar med sig av sina tankar.

20 EN FRIARE ROLL

Fyra författare från Bangladesh berättar om barnlitteraturens förändrade roll – mindre undervisning och uppfostran, mer frågor och känslor.

PÅ FOLKHÖGSKOLAN där jag har hand om gymnasiekursen i religionskunskap började vi vår genomgång av kristendomen tidigare i våras med att läsa den apostoliska trosbekännelsen, den niceanska och den chalcedoniska – tre mycket allvarligt menade försök att hitta det gemensamma i den kristna tron (tänk bara på vilken organisation som måste ha krävts för att få kyrkoledarna att dyka upp på samma ställe vid samma tidpunkt!).

Vi lyssnade på flera tonsättningar av Credo: först Missa de Angelis, sedan Bachs h-mollmässa (där en hel sats har texten ”Jag tror på en enda Gud”, och längre än så hann vi inte) och så en till.

Sedan lyssnade vi på Christina Lövestam som berättade om den trosbekännelse som hon skrev bara för sin egen skull men sedan delade med sig av.

Behovet av att sortera, beskriva, definiera och gestalta har funnits lika länge som den kristna tron.

Och så behöver vi varandra också. På så många sätt. Välkommen in i massor av olika bilder av vad ekumenik är och skulle kunna vara!

ANNA BRAW, REDAKTÖR

Att få syn på det jag redan ser

– För mig är sinnebilderna av EKUMENIK
DET PERSONLIGA MÖTET

JAG DRAR FRAM ett album i bokhyllan och ramlar över bilderna från när min man, tretton år, och hans lillasyster döptes. Vitklädda och allvarliga står de intill dopgraven i sin kyrka. En bit bort i tid och rum och delvis tradition från mitt eget dop som tremånaders i domkyrkan, och ändå grunden för vårt syskonskap.

Jag vill inte alls förringa svårigheterna med enhet och syskonkärlek. När en syskonskara plötsligt splittras på grund av förändringar i dopsyn kan det smärta, det må vara en luthersk församling i Brasilien eller en pingstförsamling i Malmö eller andra exempel vi hör och läser om. Jag har själv varit med om andra andliga gemenskaper i student-sammanhang som långsamt brutits ned av misstro och baktaleri och av att personliga, teologiska och politiska skillnader tillåtit ta över. Jag minns hur jag sträckt fram handen för att önska ”Herrens frid” och blivit avvisad, och min tvekan inför att delta i nattvarden i sådana situationer. Jag har förhandlat, flytt och förtvillat bett ”Led våra fötter in på fredens väg”. Tyvärr är det nog så att det inte alltid går att nå försoning i den här tillvaron. Vågar

vi, trots det, dela måltidsgemenskap som tecken på något som är redan nu, och ännu inte?

Enligt min erfarenhet, vid de allra svåraste kriser och förluster, i dödsskuggans dal, när den världsvida brokiga bönekretsen omsluter mig, bär mig, då är vars och ens andliga födelse-datum och teologiska uppfattningar ointressanta. Gränser sprängs och mänskligheten, ja också kristenheten, visar sig från sin bästa sida. En vän inom Sveriges Kristna Råd delade med mig en bild av att ligga i en hängmatta, där varje förebedjares namn representerades av en tygremsa, och varpen var Gud.

För mig är sinnebilderna av ekumenik det personliga mötet. Därmed inte sagt bara känslor utan också intellektuellt delande. Låt mig ta ett personligt exempel. Daniel, som skulle bli min man, var en ung sökande filosofistudent, missionärsson, som sade sig ha slutat att be och att tro. Vi drogs till varandras olikheter och till varandras längtan efter sanning, godhet, skönhet. Vi promenerade tillsammans på kyrkogården och talade om livets stora frågor. Jag fick lära känna hans stora släkt, en liten gren av den globalt starkt växande pingströrelsen, deras hängivenhet och engagemang för församling, familj och samhälle lokalt och globalt. Jag fick så småningom vara med om hans andra konfirmation, om hans väns och vännens sons dop när han blev gudfar, om hans prästkan-

didatur, vårt bröllop och därefter tyvärr om hans begravning. Släkt och vänner från olika trosinriktningar, och utan tro, vandrade tillsammans från kyrka till kyrkogård. En stark gemenskapshandling, i dödens skugga.

Han och jag kunde sitta vid sjön och sjunga lovsånger. En annan gång satt vi där och talade om helgelse och om vad vi drömde om att våra liv skulle gestalta.

– Har jag någonsin upplevt helig Ande? undrade jag.

– Det unnar jag alla människor att få göra, sa han.

Det jag vet att jag har upplevt är ett genuint jag-du-möte med nyfikenhet och ömsesidig öppenhet för förvandling. Jag tänker på Augustinus syn på Anden som kärleksbandet mellan Fader och Son. Jag har varit med om hur minnen och drömmar vävs samman till en unik tredje person i en relation, något som kan bli bokstavligen livgivande.

Vad behöver du mig till? undrade min man ibland, som om det handlade om min brist och hans resurser eller vice versa.

Nej, jag behöver dig inte, jag använder dig inte – och jag behöver dig till allt.

Detsamma gäller större ekumeniska sammanhang. Vad nyttar de till? Ingenting, och allt!

I mitt hjärta har jag gömt en rad minnen av systrar och bröder, av samtal i en sovsal i Rom,

vid ett köksbord i Sydafrika, i en hängmatta i Brasilien, i en buss i Berlin, och för den delen på en kyrkogård i Lund. Det har präglat mig djupt som människa och betytt allt för min kallelse som kristen. Kanske har vi varit onyttiga, för vi har inte löst alla kyrkans och samhällets problem, inte funnit svar på alla teologiska och filosofiska frågor, och inte heller uppnått någon full synlig enhet, men jag gläds ändå. I små och stora möten mellan människa och människa lär jag känna mig själv, ifrågasätter mig själv, ja det är där jag blir till. Det är där vi blir till. Det är livet självt.

I himlen finns inga äktenskap, men där finns syskonskap, långt större än vi klarar att leva här. Till dess möts himmel och jord i lovsången och i måltiden, där är vi tillsammans på ett förunderligt sätt. Likaså möttes himmel och jord den dag då en bror och en syster steg ner i dopvattnet. ■

AMANDA STENERMARK (tidigare Nyberg) är präst i Vårgårda pastorat, och hennes inriktning under teologistudierna var missionsvetenskap med ekumenik. Som Ung i den världsvida kyrkan-stipendiat bodde hon i Brasilien i några månader strax efter gymnasiet. Hon har också deltagit i ekumeniska möten i bland annat Korea och Sydafrika. Amanda och Daniel gifte sig hösten 2018. Fyra månader senare dog Daniel i en bilolycka.

Ekumeniska möten

– Det är en unik skola, man får verkligen leva i ekumenik där, säger Lani Anaya Jiménez (till höger i bild).

Tillflyktsort

INTERVJU ANNA BRAW BILD AIM VORAPA

Kyrkornas Världsråds ekumeniska institut SAMLAR VÄRLDEN

■ ■ ■ 28 studenter från 17 olika länder på ett slott i Schweiz i fyra månader – det skulle kunna vara ytterligare en bisarr tv-idé.

Men på Bossey är det Kyrkornas Världsråd som iscensätter möten mellan kulturer och dessutom mellan kristna traditioner.

– Det pågick hela tiden möten på minst tre nivåer – mellan kulturerna och traditionerna, och mellan våra olika personligheter, säger Lani Anaya Jiménez.

Nu är hon tillbaka i Sverige efter en termin på Kyrkornas Världsråds ekumeniska institut i Bossey.

– Det är som en dröm, en tillflyktsort, säger hon. Och sedan sänds vi tillbaka hem.

Hem har kommit att betyda Sverige för Lani Anaya Jiménez, som studerade internationella relationer i sitt hemland Mexiko och som har arbetat som volontär och praktikant i flera världsdelar och skrivit uppsatser om ungas situation i bland annat Sierra Leone och Kosovo.

Men i Uppsala insåg hon att hon ville återknyta kontakten med teologin, och en mexikansk vän och Anders Wejryd rekommenderade samma sak: en ekumenisk termin, ”complimentary certificate”, i Bossey. Det finns två terminslånga program och ett ettårigt mastersprogram.

– Det är en unik skola, säger hon. Man får verkligen leva i ekumenik där. Vi bodde tillsammans i ett hus, studerade på heltid, läste massor och firade gudstjänster där och på olika platser dit vi blev bjudna. Vi var i Rom en vecka, i Taizé en helg och i församlingar i Ge-

nève och i den tyskspråkiga delen av Schweiz. Vi fick förbereda andakter tillsammans och kom mycket nära varandra. Föreståndaren och en del av lärarna bor också där.

Själv kommer Lani Anaya Jiménez från den metodistiska kyrkan i Mexiko, och en av hennes vänner där hade studerat på institutet tidigare. Nu blev hon den enda latinamerikanska studenten. Många av de andra kom från asiatiska länder.

– Men några delar av programmet koplades till våra personliga intressen, så jag fick göra ett besök i Zürich i en församling där det fanns ungdomar från många kulturer och där pastorn talade spanska.

Nu söker hon doktorandtjänster och ska börja en praktikperiod på Sveriges Kristna Råd.

– Det som jag vill skriva min doktorsavhandling om har att göra med mina studier i Bossey.

Håller du kontakten med dina 27 medstudenter?

– Ja! Jag ska åka ner och vara med när de som går det ettåriga programmet tar examen nu i vår.

Och vad blir det mer av dina ekumenikstudier?

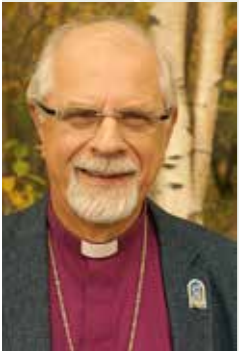
– Jag hoppas att jag ska kunna arbeta med ekumenik och ungdomar i någon församling här i Stockholm också, och eftersom jag är här i Sverige vill en kristen nyhetsbyrå i Latinamerika att jag ska skriva åt dem, så jag har börjat arbeta med en återkommande kolumn om ekumeniska frågor. ■

Tillsammans i norr

Kristna i Barentsregionen bygger fred

TEXT OCH BILD ULF BOSTRÖM

■■■ När perestrojkan slog ut i full blom och gränsen mot Ryssland öppnades innebar det inledningen till en ny tid. I början av 1990-talet var Barents ett magiskt ord. Det uppstod en Klondykestämning som fick svenska, finska och norska tjänstemän och entreprenörer att åka i skytteltrafik till Murmansk.

– Det var en imperialistisk tankegång, säger Per Oskar Kjølås.

Han är biskop emeritus i Nord-Hålogalands stift i Norge och en av grundarna av SKKB, Samarbetskommittén Kristna Kyrkor i Barentsregionen, och dess praktiska arbete, som har fått namnet Folk till folk.

– Tjänstemännen och entreprenörerna på 1990-talet tänkte: vad kan vi tjäna på detta? säger han. Sådant är inte samarbetet inom Folk till folk. Det handlar om att öka vänskap, förståelse och kontakt över gränserna för att skapa fred och försoning.

I dag är Klondykestämningen sedan länge över, men SKKB lever vidare.

FÖRST NÖDHJÄLPSARBETE

Samarbetet över gränserna började med att den lutherska församlingen i Kirkenes tog kontakt med Murmansk och utvecklade en vänskapsrelation.

Första tiden handlade det helt och hållet om ett nödhjälpsarbete. Nord-Hålogalands

stift kom med, och arbetet kom också att engagera de nordliga stiftet i Sverige och Finland.

År 1996 bildades SKKB av de nordliga stiftet i Norge, Sverige och Finland, Murmansks stift och Arkhangelsks stift. Så småningom kom Sör-Hålogalands stift, Petrozavodsk stift och den ingermanländska kyrkan också med.

Arbetet utvecklades snabbt och blev en kombination av diakoni och kyrklig vänskap. Gemensamma barn- och ungdomsläger arrangerades, liksom pilgrimsseminarier och påskresor till Murmansk.

AKTIVT STÖD FRÅN BISKOPARNA

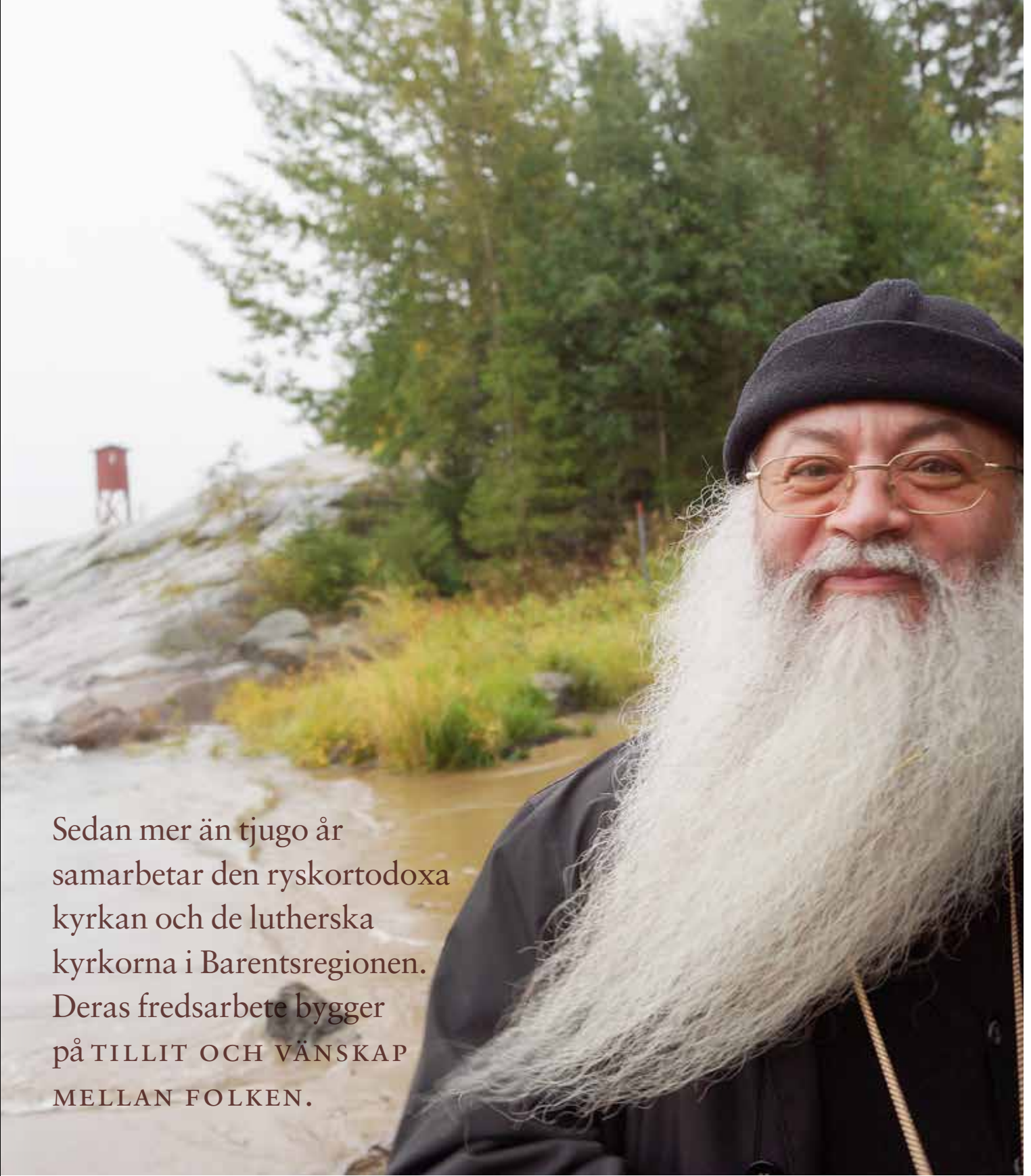
SKKB:s formella struktur känns igen från den västerländska kyrkans värld, med verksamhetsberättelser, styrelse och årsmöten.

I dag är SKKB är den enda organisation som har observatörsstatus i det politiska Barentsområdet.

– Samarbetet är unikt. SKKB är faktiskt våra kyrkors enda kontakt med den ryskortodoxa kyrkan, berättar Per-Oskar Kjølås.

Ryssland är navet i samarbetet, och det hela bygger på att alla biskopar aktivt stöttar verksamheten.

– Om inte biskoparna stöttar arbetet kommer det att falla samman. Särskilt från rysk sida. Den ryskortodoxa kyrkan är väldigt biskopsstyrd.

Sedan mer än tjugo år samarbetar den ryskortodoxa kyrkan och de lutherska kyrkorna i Barentsregionen. Deras fredsarbete bygger på TILLIT OCH VÄNSKAP MELLAN FOLKEN.

SKKB

Nio stift är medlemmar i SKKB, Samarbetskommittén Kristna Kyrkor i Barentsregionen:

- Murmansk & Montjegorsk stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1996)
- Arkhangelsk & Kholmogory stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1996)
- Petrosavodsk & Karelen stift av den Ryska ortodoxa kyrkan (från 1999)
- Ingermanlands lutherska kyrka (från 1999)
- Norska kyrkan i Nord-Hålogaland bispedømme (från 1996)
- Norska kyrkan i Sör-Hålogaland bispedømme från 2009)
- Svenska kyrkan Luleå stift (från 1996)
- Finska ortodoxa kyrkan, Oulu stift (från 1999)
- Evangeliska lutherska kyrkan i Finland, Oulu stift (från 1996)

SJUNGER OM FRED

Metropolit Simon, biskop i Murmansks och Montjegorsks stift, har varit med i arbetet i SKKB från början.

– Om vårt arbete bara hade varit en formalitet, ett intresse för en liten grupp människor, så hade vi aldrig kunnat hålla på så här länge, säger han. Då hade det slagits sönder för många år sedan. Och vi kan se att det är en ny generation som tagit över nu.

När SKKB firade sitt tjugoförstaårsjubileum 2016 var det han som bjöd in till en gemensam ungdomskörfestival på Kolahalvön med temat *Till hela världen sjunger vi om fred*. Under några intensiva dagar reste ungdomskörer från Sverige, Norge och Finland runt och sjöng för fred i Kola, Montjegorsk, Kandalaksja, Apatity och Murmansk. Överallt möttes de av överfulla kulturhus, där de ryska värdarna briljerade i gästfrihet. Det blev imponerande scenframträdanden med färgstarka kläder, dans, sång och en intensiv scennärvaro. De samiska inslagen präglade också festivalen.

– Vi har arbetat målmedvetet med att det samiska ska tydliggöras, och det har vi lyckats med, säger biskop Per Oskar Kjølaas. Här

har det skett en enorm utveckling. Metropolit Simon har varit tydlig med att lyfta fram det samiska.

VÄNSKAPSBAND

En struktur har byggts upp genom åren, med återkommande rådsmöten och en arbetande styrelse, men framtiden hänger också på de relationer som har skapats mellan människor. Relationerna, tilliten och respekten är grundstenar för SKKB:s arbete liksom för andra samarbeten. De vänskapsband som har knutits är en förutsättning för kontinuiteten.

– Detta är inte ett teologiskt forum, säger biskop Per-Oskar Kjølaas. Här diskuteras inte läror – dem är det andra organ som tar sig an. Folk till folk är människor som möts för att skapa en framtid tillsammans. Det som sker på gränsen mellan Ryssland, Sverige, Norge och Finland är så viktigt, särskilt i tider då Ryssland framställs som det stora hotet. Det är en väldigt betänklig utveckling just nu, och den västliga pressen framställer Ryssland stereotypiskt, men Ryssland har ju så många sidor. ■

FEM ARBETSOMRÅDEN

SKKB arbetar inom fem prioriterade områden:

1. Kontakt och utbyte
– körutbyten, barnläger, ungdomsläger, vänförsamlingar, deltagande i varandras kyrkliga högtider
2. Miljöfrågor
3. Diakoni
4. Ursprungsbefolkningar
5. Undervisning och forskning

– Att lära sig något OM ANDRAS ANDLIGHET är en fantastiskt viktig sak, för det är i okunskap som fördomar växer, säger Erik Engberg från Skellefteå.

”Vi har **mycket** gemensamt”

TEXT OCH BILD ULF BOSTRÖM

Erik har vuxit upp i det EKUMENISKA BARENTSSAMARBETET

■■■ När Samarbetskommittén Kristna Kyrkor i Barentsregionen firade sitt tjugooårsjubileum med en ungdomskörsfestival på Kola-halvön var Erik Engberg från Skellefteå med.

– Jag får hoppa in som tolk, berättar han.

Erik Engbergs resa in i SKKB:s värld började på Svenska kyrkans lägergård Munkviken i Västerbotten, en plats omgiven av slipade berghällar och varma sandstränder vid havet, skapad för återhämtning och gemenskap. Året var 2002, och Luleå stift arrangerade ett läger för stiftets barn och ryska barn från Montjorsk och Murmansk.

– Det var så roligt att träffa barn från en annan kultur, säger Erik.

Han såg till att inte missa de följande årens sommarläger på Munkviken. Mellan lägren lärde han sig mer om rysk kultur, hittade rysk musik och pluggade in det ryska alfabetet.

När Svenska kyrkans kyrkomöte fattade sitt beslut om samkönade äktenskap blev svaret från den ryskortodoxa kyrkans Moskvapatriarkat att bryta de ekumeniska förbindelserna med Svenska kyrkan, och då såg det ut som om det inte skulle bli fler läger på Munkviken.

Men brytningen gällde bara bilaterala förbindelser. SKKB erbjöd sig att ta över arrangemanget, som då räknades som ett multilateralt arbete, och då kunde de efterlängtnade barnlägren komma igång efter några år.

– Det var självklart för mig att vara med igen, säger Erik Engberg, men nu var jag ledare

och lärde ut grundläggande kunskaper i det ryska språket.

Sedan har det gått av bara farten för honom. Projekt har hakat i projekt. En Rysslandsresa har lett till en annan. Ett möte har lett till nya uppdrag och sammanhang. Han har fått allt fler vänner i Ryssland och hela tiden känt dragningen åt öster.

– Hemma i Sverige är allt rent och prydligt, säger han, men i Ryssland är allt lite vildare, mer oförutsägbart och spännande.

För Erik Engberg har SKKB alltid varit ett begrepp.

– Det är ett livsviktigt samarbetsprojekt mellan kyrkor, säger han. Och jag tycker att man kan använda ordet ekumenik även om vi inte diskuterar de olika kyrkornas inre liv. Ekumeniken jobbar alltid i spänningen mellan historia, politik och teologi. Ekumeniken är att för en stund lägga skillnaderna åt sidan och se att vi har mycket gemensamt.

Vad är det som ni har gemensamt, ni som deltar i Folk till folk-arbetet?

– Vi har Jesus gemensamt, vi har det gemensamt att vi vill göra gott och skapa fred, och vi vill Barentsregionen väl, säger Erik Engberg. På något sätt tror jag att det här att lära sig något om andras andlighet är en fantastiskt viktig sak, för det är i okunskap som fördomar växer. När man vågar sänka garden, då kan man lära känna varandra.

■

”Det finns ett band mellan oss”

När du ser de ekumeniska rörelserna i världen nu, vad inspirerar dig mest? Och finns det någon utmaning som du tror kommer att bli extra viktig att ta sig an framöver?

De båda frågorna fick arton personer som hör hemma i

OLIKA KYRKOR och har **OLIKA UPPGIFTER**.

Ekumenik

NAMN: ALŽBĚTA MAJEROVÁ
ÄGNAR MIG ÅT: ÄR BARNLÄKARE
BOR I: TJECKIEN

■ ■ ■ Min pappa är präst i den hussitiska kyrkan, så jag växte praktiskt taget upp där. Han är mycket öppen och tog tidigt med mig till andra kyrkor också, så för mig har det varit det vanliga. När jag ser någon annan som också gör det blir jag alltid glad. Jag har sett väldigt vackra exempel på ekumenik i Taizé, men inte bara där.

Eftersom jag bor i Tjeckien där det inte finns så många kristna är det alltid fint att träffa någon som är kristen. I sådana ögonblick ser man inte skillnaderna utan det som är gemensamt, och jag tror att det är så vi måste göra. Ett litet exempel: mitt senaste nattskift på sjukhuset gjorde jag tillsammans med en läkarstudent, och vi upptäckte att vi båda är kristna. Vi tillhör olika samfund, men vi kände att det fanns ett band mellan oss.

Vi måste vara öppna för varandra och respektera varandra, och vi kan acceptera mångfalden som en gåva istället för att låta det som är olika skilja oss åt.

NAMN: SAHAYA G SELVAM
ÄGNAR MIG ÅT: ÄR PRÄSTVIGD OCH HAR DOKTORERAT I RELIGIONSPSYKOLOGI, TJÄNSTGÖR SOM BITRÄDANDE PROFESSOR OCH FAKULTETSANSVARIG VID TANGAZA UNIVERSITY COLLEGE
BOR I: NAIROBI I KENYA

■ ■ ■ Anden är levande i vår dialog mellan kyrkorna. Ekumeniken är ett konkret uttryck för vår längtan efter att leva i Anden. De kyrkor som Paulus grundade under vår tideräknings första århundrade ger oss en livskraftig modell för enhet i mångfalden också idag. Och kyrkofädernas ekklesiologi, från åren 100–451, ger oss en utmanande modell för mångfald i enheten. Synder som stolthet inom en grupp och exkludering av dem som inte är med i gruppen blir synliga. Vi kan inte använda teologi för att rättfärdiga våra politiska känslor. När vi troende visar ärlighet, mod och ödmjukhet blir den treenige Guden mer verklig i vår värld.

NAMN: CAROLINE KYHLBÄCK
ÄGNAR MIG ÅT: PRÄST I VÄSTERÅS DOMKYRKOFÖRSAMLING OCH ORDFÖRANDE I KORSVEI SVERIGE
BOR I: VÄSTERÅS

■ ■ ■ Alla rörelser som på olika sätt kombinerar kristen tro med engagemang för enhet, fred, rättvisa och miljö inspirerar mig. Det finns många sådana rörelser – Korsvei, Focolare, Kristna fredsörelsen och A Rocha är ett axplock.

Jag tror att när vi bejakar vår djupaste identitet i Kristus kommer vi som kristna alltid att dras allt djupare in i gemenskap med varandra. Det viktigaste i den rörelsen är att våga släppa taget om våra revir och våra förminskande bilder av varandra för att vinna en större enhet och helhet. I en tid när starka krafter vill polarisera och splittra är vi kallade att samverka med alla människor av god vilja. Kristus verkar även utanför kyrkans domäner.

NAMN: TOPI HAARLAA
ÄGNAR MIG ÅT: EKOLOGISKT JORDBRUK, MISSIONSARBETE, SAMLINGAR FÖR KRISTNA OCH MOVEMENT OF SILENCE – HAR EN BACHELOR OF BUSINESS ADMINISTRATION OCH EN BACHELOR OF THEOLOGY, STUDERAR TEOLOGI PÅ ETT MASTERS-PROGRAM
BOR I: HELSINGFORS I FINLAND

■ ■ ■ Organisationsbaserad ekumenik har berikat mitt liv med möten och tillfällen till gemensam bön. Vi längtar efter en djupgående förbindelse med andra kristna, så utöver offentliga uttalanden och manifestationer blir jag inspirerad av de informella möten och gemenskaper som blir möjliga tack vare att vi lever i de sociala mediernas era – till exempel den ekumeniska ölgrupp som jag är med i. Jag blir också inspirerad av andaktsappar från olika samfund. Vår avgörande utmaning just nu är att försäkra oss om att den ömsesidiga respekt som vi delar med andra samfund och religioner också växer inom våra egna samfund och våra rörelser och i hur vi betonar det som är viktigt i vår teologi.

BILD: MAGNUS ARONSSON/ICON

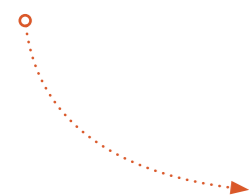
BILD: REFLEX TRIBE

NAMN: JENNY SJÖGREEN

ÄGNAR MIG ÅT: ATT LÄRA KÄNNA ETT NYTT SAMMANHANG SOM NYTILLTRÄDD BITRÄDANDE KYRKOHERDE I STRÄNGNÄS DOMKYRKOFÖRSAMLING MED ASPÖ
BOR I: STOCKHOLM

■ ■ ■ När jag ser ut över det ekumeniska landskapet i världen ser jag mycket god vilja, många relationer som växer och en stor glädje över att verka med Kristus i centrum och över det som vi kan inspireras av och lära oss av varandra i detta att vara kyrka. Men det är också utmaningen. Det är personberoende – och kan inte vara annat. Där ointresse finns, eller där ambitionen är att positionera sig snarare än att försöka förstå varandra och växa och göra tillsammans, avstannar relationerna, och polariseringen ökar. Både lokalt och globalt behöver vi frimodighet i att inte sätta oss själva först utan tjäna varandra.

NAMN: RICCARDO CORSI

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR MJUKVARU-INGENJÖR OCH HAR VARIT MED OCH STARTAT ETT FÖRETAG SOM UTVECKLAR INTERAKTIVA 3D-APPLIKATIONER, ENGAGERAD I BIKE PRIDE SOM ARBETAR FÖR ATT FRÄMJA CYKLANDE OCH ANDRA TRANSPORTMETODER SOM ÄR BRA FÖR MÄNNISKOR OCH LUFT
BOR I: TURIN I ITALIEN

■ ■ ■ Jag upptäckte ekumeniken när jag kom till den ekumeniska komuniteten i Taizé för många år sedan. Det var fascinerande att uppleva ett rofyllt kommunitetsliv, men jag tyckte också om att se att människor kunde leva tillsammans. De kom från olika traditioner och tog inte avstånd från dem men satte det som de tyckte var viktigast först: den enklaste och viktigaste delen av en gemensam tro.

Det budskapet är ännu mer aktuellt idag – ekumeniska exempel är påtagliga tecken på att detta att ta ett steg närmare varandra inte är så svårt. De borde påminna oss om att mänsklig solidaritet är en av de värderingar som verkligen gör oss till dem vi är.

NAMN: HIROMI FUJIMOTO

ÄGNAR MIG ÅT: ARBETAR PÅ ETT KONTOR
BOR I: TOKYO I JAPAN

■ ■ ■ Jag blir inspirerad av de ekumeniska rörelserna i vår värld, för jag tycker att de är så fulla av kraft. Till exempel har jag varit med på de Europamöten som komuniteten i Taizé ordnar i olika europeiska storstäder vid nyår, och där har jag träffat unga människor från många olika länder. Jag har lärt mig så mycket av dem. I Japan är det ju ganska få som är kristna. Det är en stor utmaning, och jag måste fundera mycket på den. Därför frågar jag hela tiden mig själv vad som är meningen med mitt liv som kristen, och jag försöker umgås mycket med människor från olika kristna traditioner och visa respekt för våra olika särdrag.

NAMN: HENRIK GLAMSJÖ

ÄGNAR MIG ÅT: ARBETAR PÅ ARBETS-FÖRMEDLINGEN OCH ÄR AKTIV SOM KATEKET OCH FÖRSÅNGARE I S:T ESKILSKATOLSKA FÖRSAMLING
BOR I: ÖREBRO

■ ■ ■ Det är inspirerande att se den ekumenik som växer underifrån. Det är inte oviktigt med ekumenik som formuleras på konferenser och i avtal, men det verkar i vår tid som om de viktigaste ekumeniska framstegen görs när troende människor från olika kyrkor möts och arbetar tillsammans för Guds rike. Jag tror att ett gemensamt diakonalt arbete kan vara ett betydligt starkare vittnesbörd i världen än en ekumenisk deklaration som mest får betydelse inom kyrkorna själva.

En utmaning för den ekumeniska rörelsen är idag inte så mycket detaljer i själva läran utan snarare konsekvenserna av tron, i till exempel morallära och sociallära, där kyrkorna verkar glida allt längre ifrån varandra. Detta verkar vara svårt att prata om kyrkorna emellan, men trons konsekvenser hör definitivt till det som vi måste våga prata om, utan pekpinnar och fördömanden.

BILD: ARNE HYCKENBERG

BILD: METHODIST CHURCH OF ENGLAND

NAMN: JUBLETH AUREY MUNGURE

ÄGNAR MIG ÅT: STUDERAR TREDJE ÅRET PÅ BACHELOR OF DIVINITY-PROGRAMMET VID TUMAINI UNIVERSITY MAKUMIRA – HAR SEDAN TIDIGARE EN BACHELOR OF ARTS I INTERNATIONELLA RELATIONER FRÅN UNIVERSITY OF DODOMA
BOR I: ARUSHA I TANZANIA

■ ■ ■ Jag blir inspirerad av den kraft som finns i enheten och av hur den unga generationen engagerar sig i ekumeniska rörelser. I Johannesevangeliets sjuttonde kapitel betonar Jesus att vi ska vara ett, och de ekumeniska rörelserna lever när människor samlas över samfundsgränser, ber tillsammans och arbetar tillsammans mot hunger, krig, konflikter ...

De ekumeniska rörelserna är beroende av att de olika samfunden kommer överens i olika frågor, och just nu är frågan om homosexualitet en stor utmaning för ekumeniken eftersom varje samfund har sin syn på den.

Nu grundas det också fler och fler självständiga kyrkor med delvis egna doktriner, och det blir en utmaning för ekumeniska rörelser, dels för enhetens skull och dels

eftersom medlemmarna i nya kyrkor kan vara svårare att hitta och nå. Ekumeniska strävanden kan påverka troendes identitet eftersom många samfund lägger sina doktriner åt sidan för att kunna delta – nu finns det också en del som istället betonar samfundsidentiteten mycket starkt, och vi måste hitta sätt att hantera det.

NAMN: BJÖRN CEDERSJÖ

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR NYBLIVEN PENSIONÄR EFTER ÅTTA ÅR SOM DIREKTOR I SVERIGES KRISTNA RÅD
BOR I: ÖREBRO

■ ■ ■ Att Kyrkornas Världsråd, Evangeliska Världsalliansen, världspingströrelsen, den katolska kyrkan och andra möts tillsammans – gamla murar verkar falla!

Arbetet för kyrkans synliga enhet måste alltid vara viktigt. Arbetet för världens enhet, i fred och rättvisa och med respekt för mänsklig värdighet, är dess ofrånkliga tvilling.

Förslagen till ökat samarbete mellan Church of England och metodistkyrkan är en utmaning, men de är också en stor möjlighet att omsätta den andan i handling.

NAMN: STEVEN COOPER

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR PRÄST I THE METHODIST CHURCH OF GREAT BRITAIN, JUST NU MED ANSVAR FÖR TRE KYRKOR I NORTH HERTFORDSHIRE, ORDFÖRANDE I CHURCHES TOGETHER I STEVENAGE OCH METODISTKYRKANS EKUMENIKANSVARIGE FÖR HERTFORDSHIRE, STUDERAR LITURGI PÅ ETT MASTERS-PROGRAM
BOR I: KNEBWORTH I ENGLAND

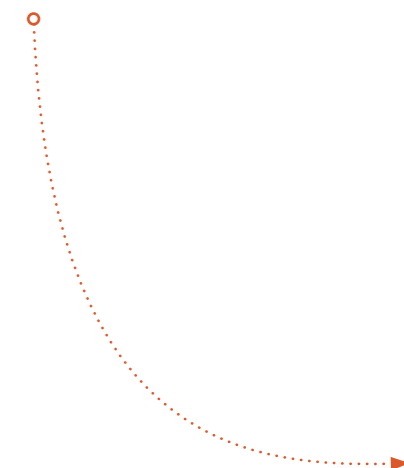
■ ■ ■ När Churches Together in England, samlades till forum nyligen deltog 270 delegater från 47 samfund, och det var påtagligt att det rådde en ny anda: vi är här tillsammans i Guds uppdrag, Guds mission, och vi känner att Gud gör något nytt i Kyrkan. CTE:s ledare – det är sex erfarna kyrkoledare, bland andra ärkebiskoparna av Canterbury och Westminster – blev våra förebilder i den andan när de i samtalen visade varandra en djupgående öppenhet.

Förslagen till ökat samarbete mellan Church of England och metodistkyrkan är en utmaning, men de är också en stor möjlighet att omsätta den andan i handling.

NAMN: MIRIAM HINDLE

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR FYSIKLÄRARE
BOR I: NORTH YORKSHIRE I ENGLAND

■ ■ ■ Jag blir inspirerad av det faktum att Guds kärlek lyser igenom i det som människor i olika ekumeniska rörelser gör, särskilt i små och vardagliga saker, och jag tror att den stora utmaningen ligger i att inspirera unga människor till att fördjupa sin tro och hålla fast vid den i en värld som blir alltmer sekulariserad.

NAMN: ÅSA GUSTAVSSON

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR DAIKON OCH MISSIONÄRSBARN

BOR I: LUND

■ ■ ■ De korta svaret är Vänskap, Fred, Ansvar. Att få känna: vi är en världsvid kyrka, kristna i olika länder!

När jag möter kristna som arbetar praktiskt, utifrån sin tro, då får jag nya perspektiv. Vid ett besök i Syd-Indien såg jag många i färd med att återställa skogar på flera olika platser, nära havet, i ökenland och uppe i höghöjdsberg. En riktig indisk skog är en djungel med krokiga träd och lianer. Det ger inte stor lönsamhet – men artrikedom både för djur och växtliv. De såg sig som medskapare. Jag har sett samma arbete i bergen i Tanzania: "Ut med eukalyptus och in med mångfald."

Vänner behöver inte tycka lika då på vilken kyrka vi tillhör.

NAMN: HENRY MBAYA

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR OAVLÖNAD DELTIDSPRÄST I ST. MARY'S PARISH OCH HAR EN HELTIDSTJÄNST SOM PROFESSOR I MISSIONSVETENSKAP PÅ TEOLOGISKA FAKULTETEN VID STELLENBOSCH UNIVERSITY, EN EKUMENISK FAKULTET

BOR I: STELLENBOSCH I SYDAFRIKA

■ ■ ■ Det som inspirerar mig är Kyrkornas Världsråds arbete tillsammans med bland annat den katolska kyrkan och ortodoxa kyrkor. Att det finns regionala och lokala ekumeniska samarbetsstrukturer i de flesta afrikanska länder, och också interreligiösa samarbeten, är mycket uppmuntrande. Och Kyrkornas Världsråds engagemang i miljöfrågor ger hopp för världen.

Den stora utmaningen för den ekumeniska rörelsen på den afrikanska kontinenten är att framgångsteologin är på frammarsch – den förvränger evangeliet, utnyttjar utsatta människor och lovar dem ekonomisk välgång och hälsa. Och samtidigt marginaliserar sekulariseringen och globaliseringen evangeliet och får människor att tro att alla religioner är sagor. Detta kommer att påverka Kyrkornas Världsråds arbete också.

NAMN: MARTIN GARLÖV

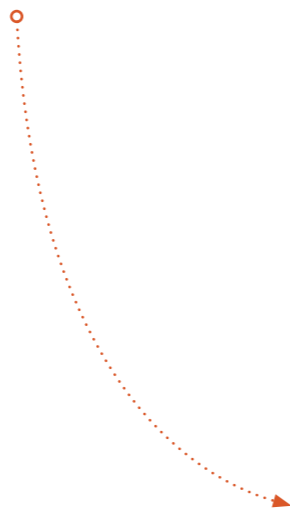
ÄGNAR MIG ÅT: BOKHANDELN ARKEN I UPPSALA OCH ATT VARA KONSULTERANDE KOMMUNIKATÖR RUNT OM I LANDET

BOR I: UPPSALA

■ ■ ■ Den ekumeniska rörelsen i organiserad form har haft mer kraft. Men inget talar emot att det skulle bli bättre igen. Enskilda kristnas rörlighet över samfundsgränserna tycks vara större än på mycket länge, och det är också ett slags ekumenisk rörelse, men den får inte samma uppmärksamhet. Det som inspirerar mig är mångas, oftast unga människors, lokala gränsöverskridande och förnyande sätt att gestalta kristen tro.

För den heliga allmänliga kyrkans växt och mognad krävs ett hållbart församlingliv. Liksom monokultur minskar hållbarhet i odling, så är mångfald av högsta vikt i kristenheten. En extra viktig utmaning är att på ett aktivt och positivt sätt uppmuntra dem som sträcker sig över gränser, bygger broar och tar initiativ till dialog. Det är samfundsledarnas och de

ekumeniska organisationernas särskilda ansvar att bekräfta enskildas och små grupper ekumeniska initiativ och att underlätta deras kontakter och arbete genom att dela med sig av resurser och mötesplatser och rekrytera bland dem till ledande uppdrag.

NAMN: LIOBA KRAUSE

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR KOMMUNIKATÖR OCH PROJEKTKOORDINATOR FÖR SYMFONIORKESTERN NEUE PHILHARMONIE WESTFALEN

BOR I: RECKLINGHAUSEN I TYSKLAND

■ ■ ■ Jag är uppväxt i en katolsk familj, och när jag kom till Taizékommuniteten för första gången 2004 blev det en stor ekumenisk upptäckt för mig. Det som jag blev mest förvånad över var att vilken kyrka eller vilket samfund man tillhör nästan aldrig spelar någon roll. En kärnmening för mig är: "Det som förenar oss är större än det som skiljer oss åt." Det är det som människor lever där, dag för dag.

Jag blir glad när jag ser att människor i församlingar tar på sig ansvar för ekumeniskt arbete och när det tas initiativ till ekumenik. Det är viktigt att det engagemanget tas på allvar redan nu av beslutsfattarna, särskilt av katolska biskopar och kardinaler som alldeles för ofta står i vägen för det. Stöd från dem skulle kunna göra en enorm skillnad för de ekumeniska rörelserna.

NAMN: HÅKAN E WILHELMSSON

ÄGNAR MIG ÅT: PROJEKTLEDER LUNDS DOMKYRKA 900 ÅR, UTBILDAR FÖRTROENDEVALDA, RESER TILL PALESTINA, ÄR VICE ORDFÖRANDE I LUNDS MISSIONSSÄLLSKAP

BOR I: LUND OCH STOCKHOLM

■ ■ ■ Det som sker lokalt inspirerar: långsiktiga projekt, samtal, gudstjänster.

Utmaningen är att våga och orka se svårigheter, att inte bli ytlig. Internationellt är det problematiskt att amerikanska pengar styr en viss sorts teologi.

NAMN: VIATEUR HABARUREMA

ÄGNAR MIG ÅT: HAR DOKTORERAT I NYA TESTAMENTET OCH FÖRELÄSER I NYA TESTAMENTET OCH GREGISKA SAMT SAMORDNAR MASTERSPROGRAMMET I TEOLOGI PÅ THE PROTESTANT INSTITUTE OF ARTS AND SOCIAL SCIENCES I RWANDA – ÄR OCKSÅ BITRÄDANDE PASTOR I EN PINGSTFÖRSAMLING

BOR I: BUTARE I RWANDA

■ ■ ■ Jag blir inspirerad när jag ser nya uttryck för pingstväckelse och karismatisk kristendom som har spelat en ledande roll i kristendomens tillväxt på det södra halvklotet och förflyttat kristendomens "tyngdpunkt" hit. Utmaningen är att hitta sätt att bemyndiga kristna forskare, kristna kyrkor och kristna organisationer så att de kan ta på sig ansvar och utmana orättvisorna i en globaliserad värld. Med andra ord: det är avgörande att den stora tillväxten i kyrkorna i Syd går hand i hand med maktbalansen i beslutsfattandet inom de ekumeniska organisationerna och med engagemang för världens problem.

NAMN: ADHAM KHRISNA SATRIA

ÄGNAR MIG ÅT: ÄR TEOLOG, PREDIKANT OCH SJÄLAVÅRDARE I INDONESIA FÖRSAMLINGAR I NEDERLÄNDERNA

BOR I: BOXTEL I NEDERLÄNDERNA

■ ■ ■ Sedan ungefär sju år arbetar jag i indonesiska migrantkyrkor i Nederländerna, och under de första åren var jag anställd i en indonesisk-nederländsk protestantisk församling. Vi hade regelbundet ekumeniska gudstjänster, *gezamenlijke dienst*. Teologiska skillnader nämndes knappt under förberedelserna eller i gudstjänsten. Vi hade en välkomstgrupp som mest bestod av kvinnor, och de tog emot alla, småpratade med alla och bjöd också in alla till kyrkkaffet. Ekumeniken har en social aspekt.

Nederländerna är ett av Europas mest sekulariserade länder, och kyrkofrågor ses som något privat här. Ekumeniska gudstjänster och samlingar är ett sätt att understryka att det är nödvändigt för kyrkorna att stötta varandra. Med öppenhet som inspiration kan kyrkorna anta utmaningen att läsa Bibeln och göra klart för sig vad mission i en sekulariserad kontext är.

Poesi och regn

BARNBOKEN blomstrar i Bangladesh
– men tabuämnen finns REPORTAGE CAROLINA KLINTEFELT

■ ■ ■ I Författarnas hus i Stockholm har en liten skara samlats för att lyssna till Anisur Rahman som tillsammans med författarna Sujan Barua, Tarik Sujat och Bithi Chattopadhyay samt översättaren Carl-Johan Bachofner samtalar om barnboken i Bangladesh.

Poesin är en viktig del av kulturen i Bangladesh, och det märks i barnlitteraturen. Många av författarna skriver för både barn och vuxna, och många är också bildkonstnärer som illustrerar sina egna verk.

Bithi Chattopadhyay är en av de författare som skriver för både vuxna och barn. Hon debuterade som poet 1987 och har sedan dess skrivit 48 böcker, varav 18 för barn.

– Det var min förläggare som uppmanade mig att skriva för barn också, berättar hon.

Böckerna får uppskattning av läsarna och går bra i både skolor och bibliotek.

BARNETS FRÅGOR OCH KÄNSLOR

Den traditionella rollen för barnlitteraturen har länge varit att undervisa och uppfostra barnen, men nya författare rör sig alltmer mot en friare roll.

– Vi utgår ifrån barnets frågor och känslor, säger Anisur Rahman.

Han har själv bland annat skrivit en bok där ett barn ställer frågor om kriget – titeln skulle på svenska bli ungefär ”Låt inte soldaterna döda min docka”.

SEX ÅRSTIDER

Ett annat framträdande tema i litteraturen är regnet. I Bangladesh räknar man till sex årstider, och alla är beroende av regnet. En av årets stora högtider firas i samband med regnperioden, och regnet är ämne för några av den klassiska bengaliska litteraturens stora verk, sånger och dikter.

Däremot är det svårare att skriva om ämnen som är tabubelagda i samhället, såsom kärleksrelationer, sexualitet och religion. Det finns ingen formell censur, men författarna själva undviker ämnen som de vet är alltför känsliga. Det är också ont om böcker med en flicka i huvudrollen.

– Det som händer är helt enkelt att böckerna inte blir utgivna och att man inte lyckas som författare, säger Anisur Rahman.

I Sverige kan det låta som väldigt begränsande, men Anisur Rahman, som bor i Uppsala sedan tio år och är verksam som författare även här, har en annan syn på yttrandefriheten.

BITHI CHATTOPADHYAY

– Poesi och bildkonst är drag som utmärker barnlitteraturen i Bangladesh, säger ANISUR RAHMAN som skriver och översätter för barn.

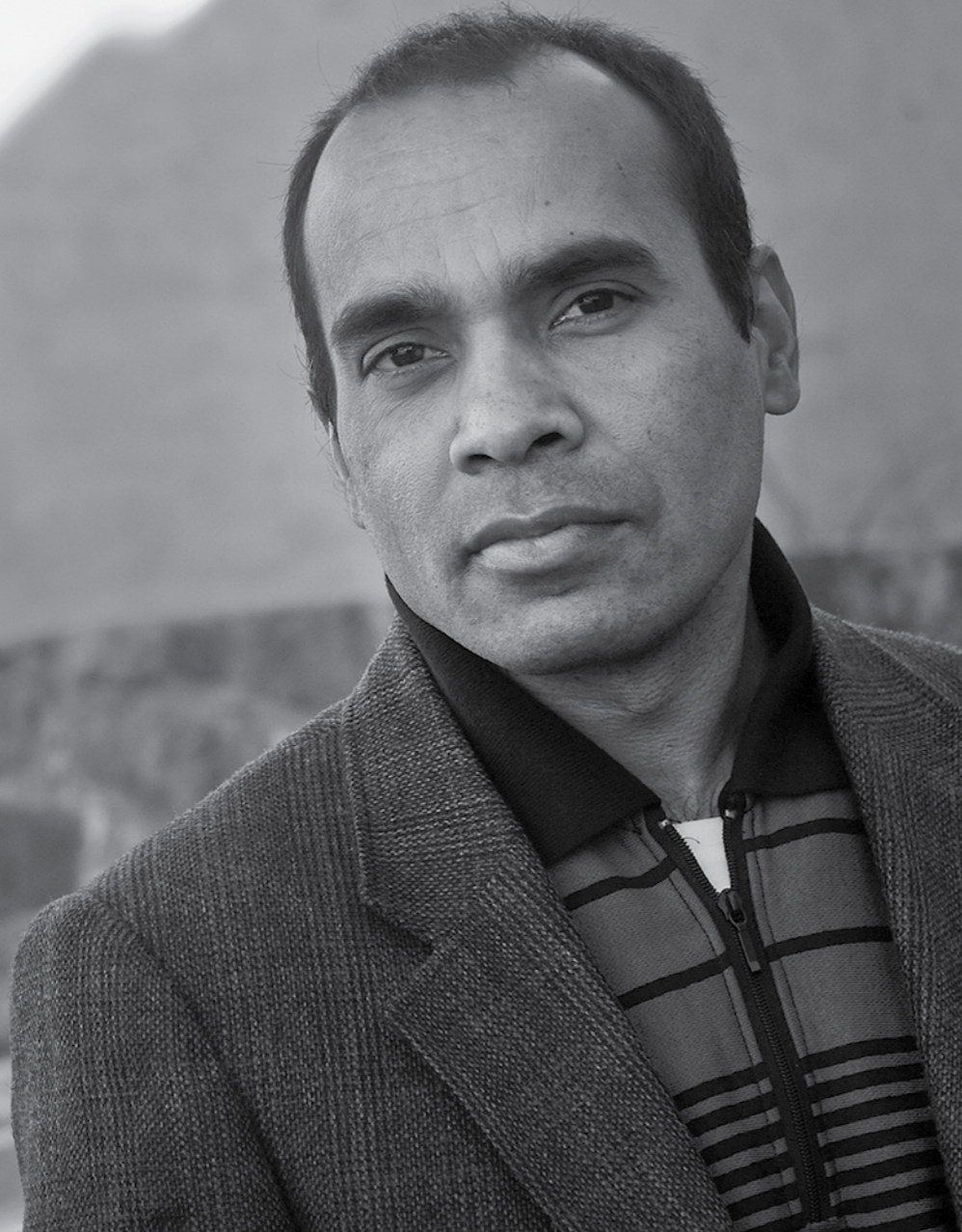

BILD: HITTAR INTE FOTOGRAFNAMNET

MEDVERKANDE I SAMTALET

SUJAN BARUA är barnboksförfattare och redaktör från Bangladesh. Han skriver poesi, prosa, noveller, essäer, romaner och biografier för barn och ungdomar. Han arbetar på Bangladeshs akademi för barnkultur.

TARIK SUJAT tillhör de romantiska poeter som debuterade på 1980-talet och har sedan dess publicerat en handfull titlar. Han är också mediedesigner och förläggare.

BITHI CHATTOPADHYAY är poet och redaktör från Kolkata i Indien. Hon driver litteraturtidskriften Prothom Alo.

ANISUR RAHMAN från Bangladesh debuterade med en diktsamling 2003.

BANGLADESH

Ca 170 miljoner invånare
Officiellt språk bengali

Största religioner är islam (ca 90 %) och hinduism (ca 9 %) – övriga är buddhism, kristendom och animism
Minoritetsgrupperna utgör omkring 2 % av landets befolkning
Landets läge med stora floddeltan och de återkommande monsunerna gör befolkningen utsatt för problem med jorderosion i stor skala
Sedan augusti 2017 har Bangladesh tagit emot omkring 700 000 flyktingar av gruppen rohingya från Myanmar/Burma

–I Sverige har man rätt att skriva vad som helst, men det finns inte många plattformar, säger han. Det är väldigt svårt att bli publicerad i Sverige, så även om man har rätten så ser det annorlunda ut i praktiken.

ÅRLIG BOKMÄSSA

Barnlitteraturen är på uppgående generellt i Bangladesh, och det ordnas bland annat flera bokmässor. En årlig bokmessa hålls i februari, och den lockar även många internationella besökare. Flera av de stora dagstidningarna har regelbundet sidor för barn där de också recenserar nya barnböcker.

Trots en utgivning på omkring fem tusen nya titlar per år, varav cirka 40 procent är barnböcker, når barnlitteraturen långt ifrån alla grupper i samhället i Bangladesh. Läs- och skrivkunnigheten i landet beräknas ligga på 70 procent, men då räknas alla som kan skriva sitt eget namn. Det innebär att en stor del av befolkningen står utanför de sammanhang där

barnböcker finns att tillgå. Skolan är avgiftsfri upp till och med högstadiet, men ofta tillkommer andra kostnader såsom skolmaterial och skoluniformer, och det begränsar möjligheterna för fattiga familjer att låta barnen gå kvar i skolan.

75 MINORITETER

En annan orsak är landets 75 minoritetsgrupper som har andra modersmål än det officiella språket bengali. Anisur Rahman är engagerad i arbetet för deras rättigheter och för bevarandet av deras språk. Läs- och skrivkunnigheten är låg i dessa grupper, och en del saknar egna skriftspråk. Andra har helt egna alfabet.

–Vi behöver bli bättre på att skydda de här grupperna och se värdet av deras kultur, säger Anisur Rahman. Bangladesh säger sig respektera ursprungsbefolkningars rättigheter, men genom att istället kalla dem för minoriteter kan staten kringgå sitt ansvar för dem.

CHRISTINA BYSTRÖM,
JOHANNA LINDER MED FLERA
**FRAMTIDEN BOR HOS
OSS – METODER OCH
FÖRHÅLLNINGSSÄTT I URBANA
MÅNGFALDSFÖRSAMLINGAR I
SVENSKA KYRKAN**
ARGUMENT FÖRLAG 2018

MOD ATT PRÖVA SIG FRAM
Nätverket *Framtiden bor hos oss* har i snart 20 år samlat mångfaldsförsamlingar och utnämndes 2018 till Årets förnyare i Svenska kyrkan. I boken med samma namn samlas erfarenheter från människor som arbetar i församlingarna och slutsatser om vilka förhållningssätt som fungerar.

Det är inte en bok med praktiska metodtips, utan en programförklaring för hur Svenska kyrkan kan vara kyrka i en mycket föränderlig omvärld. För att rymma mångfalden är det avgörande att kyrkan är mitt i det som skaver och ökar toleransen för det som inte är perfekt.

Något som skaver i mig när jag läser boken är vilka som är *de andra*. Som författarna lyfter fram är majoriteten av dem som arbetar i församlingarna, särskilt präster och diakoner, vit medelklass med fasta anställningar. Det synliggör orättvisorna i förhållande till många av dem som bor i områdena. Samtidigt bör medarbetarna vara stolta över att gå in i det som skaver och stanna kvar.

Jag kommer på mig själv med att längta efter en annan bild. Från dem som bor i områdena och dras till Svenska kyrkans gudstjänster och öppna rum. Vad är Svenska kyrkan för dem? Och vad tänker de om kyrkans roll i förhållande till ojämlikheten?

Författarna beskriver hur församlingarna systematiskt måste öka sin förmåga att leva med motsägelsefullhet. Det går inte att fastna i alla de frågeställningar som väcks. Istället behövs mod att försöka hitta lösningar där det tycks omöjligt och att pröva sig fram. Boken ger hopp om att det är möjligt.

■ LINUS HERMANSSON, DIAKON I
ANGEREDS FÖRSAMLING

ATT VETA VAR HEMMA ÄR

”Var hör jag hemma? Det är i vår tid av tilltagande globalisering och människors frivilliga och ofrivilliga förflyttning en alltmera brännande fråga”, skriver Författarcentrum Syd. I boken *Hemvist – berättelser från Finland och Sverige*, utgiven av föreningen, berättar 18 författare från de båda länderna om var de hör hemma och var de känner sig hemma – med självbiografiska texter, noveller och dikter som form. Bland de medverkande finns Susanna Alakoski, Karmela Bélinki, Jarmo Majorin och Bim Wikström. ■

OKÄND KARTA

Map of Salvation (svensk titel: *Räddningens karta*) är en 90 minuter lång dokumentärfilm med dramainslag av Aram Shahbazyan. Huvudpersoner är det armeniska folket och fem unga kvinnor, en av dem svenskan Alma Johansson, som kom för att arbeta som missionärer men som blev vittnen till ett folkmord, samt Svante Lundgren, docent vid Lunds universitet. Den gjordes till 100-årsminnet av folkmordet 2015, och nu finns möjligheten att boka Svante Lundgren för filmvisning och samtal eller frågestund. ■

BLOMMOR FÖR FRED

Med romanen *Hiroshimas blommor* gjorde hon världssuccé – Edita Morris, född i Örebro 1902, uppväxt i Skåne och England, tidigt gift med den amerikanske författaren och journalisten Ivan Morris och snart en världsmedborgare med ett enormt kontaktnät och med en intensiv önskan att arbeta för fred i världen. *Hiroshimas blommor* har blivit både opera och film och har också översatts till 39 språk. I biografien *Jorden är vårt hem* (Gidlunds förlag 2018) berättar historikern och journalisten Monica Braw om hennes liv och författarskap och om vad hennes arbete har lett till. ■

Växande vänskap

ATT VI BYGGER RELATIONER, bygger broar över det som skiljer oss åt, är vad vårt samhälle och våra hemländer behöver. Ett samhälle kan inte överleva utan tillit mellan de människor som utgör det. Tillit gör det möjligt att föra en dialog om vad som skiljer oss åt. Tillit kan gå så långt som till att vi respekterar och till och med uppskattar den andres egenheter.

Vi hör alla till samma familj, mänskligheten. Mer än någonsin behöver vi varandra. Så många frågor – de enorma ekologiska utmaningarna, till exempel – kan bara lösas om vi arbetar tillsammans över gränserna.

Naturligtvis är den upplevelse av gemenskap som vi får vara med om under [ett ekumeniskt Europamöte för unga vuxna] kortlivad. Men den är verklig. Den visar oss att det är möjligt att bygga tillit mellan människor som är mycket olika. Och vi ser att Kyrkan kan vara en plats som ger den tilliten plats att växa.

Ja, Kyrkan är kallad att vara en plats för vänskap, en vänskap som växer sig ännu större. Under våra dagar här får vi en bild av Kyrkans universalitet. Den gör det möjligt för oss att förstå att kristna kan arbeta för en globalisering som har ett mänskligt ansikte – och att detta till och med är ett särskilt ansvar för oss.

Låt oss börja på en personlig nivå. Låt oss utforska hur våra lokala gemenskaper kan bli öppnare. Låt

oss gå de människor som är olika oss till mötes – de fattigaste i vår närhet, immigranter, kristna som tillhör andra samfund, troende som tillhör andra religioner, människor som säger att de inte kan tro.

Att engagera sig i mänsklig solidaritet hör tätt ihop med det inre livet. Som troende, låt oss utforska hur vi kan förnya vår bön, låt oss öva oss på att vara uppmärksamma på Guds kärlek dag och natt. Det får oss att komma närmare de människor som är olika oss.

Att leva i en sådan öppenhet är först av allt en fråga om att lyssna till andra. Är det inte så att våra dialoger, i samhället såväl som i kyrkan, lider av att vi misslyckas med att lyssna? Låt oss börja med att försöka förstå den andre, försöka förstå situationer som ofta är komplexa. ■

BRODER ALOIS, den ekumeniska Taizé-kommunitetens prior, vid Europamötet i Madrid i december 2018

© ATELIERS ET PRESSES DE TAIZÉ (A&PT), COMMUNAUTÉ DE TAIZÉ, 71250 TAIZÉ, FRANCE, EDITIONS@TAIZE.FR

Vara i berättelsen

Godly play ger barnet möjlighet att UPPTÄCKA Bibeln och liturgin

INTERVJU ANNA BRAW

”JAG UNDRAR ...” De orden har blivit ett välkänt inslag i söndagsskola och andra barnträffar i många svenska församlingar de senaste åren.

Den amerikanske prästen och Montessoripedagogen Jerome Berrymans sätt att bjuda in barn i Bibeln och kyrkans värld genom berättelser, samtal, ”eget arbete” och fest har slagit rot här – och nu har det svenska nätverket för Godly play gett ut hans tredje bok, översatt av Evelina Svensson som själv är med. Svenska kyrkans förlag Verbum har den i sin katalog, och Lunds Missionssällskap står för en del av kostnaderna genom ett tryckbidrag.

– Med den här tredje boken har vi de berättelser som behövs för ett helt kyrkoår, berättar Sara Johansson.

BARNET HAR EN ANDLIGHET

Hon arbetar i Trångsunds-Skogås församling i Huddinge pastorat, och där finns det numera ett rum som är inrett för Godly play-samlingar och där barn i olika åldrar kan upptäcka Bibeln och kyrkans berättelser tillsammans med ett par vuxna.

– Jag gick en grundkurs i Umeå för några år sedan, berättar hon, och jag hade redan innan dess arbetat mycket med att berätta bibelberättelser för barn, men jag blev ändå positivt överraskad. Godly play har en syn på barnet som jag tilltalades av direkt: att barnet har en andlighet och en relation till Gud. Och

man kan läsa sig till mycket och se filmer, men när man går en kurs får man ju vara med i grupprocessen och uppleva berättelserna själv tillsammans med de andra. Jag blev så berörd!

Jerome Berryman är präst i den episkopala kyrkan, som på många sätt liknar Svenska kyrkan, och när han byggde sin metod utgick han från Maria Montessoris tankar om barnet och från sin kyrkotraditions liturgi och kyrkoår.

– En intressant sak när man översätter materialet är att passen ibland kallas lessons, säger Sara Johansson. Det går att översätta som lektioner eller som gudstjänstens textläsningar. Vi har resonerat om det, och på svenska kallar vi dem bara berättelser. Det finns fyra genrer: heliga berättelser från Gamla och Nya testamentet, där figurerna som vi använder är tredimensionella, liknelserna där vi använder tvådimensionella figurer, de liturgiska berättelserna som blandar lite, och tystnaden. Det är ett helt system som man lär sig lite undan för undan.

”MAN BEHÖVER INTE VARA SÅ ROLIG”

En vuxen har förberett dagens berättelse genom att lära sig den utantill och ta fram eller tillverka det material som ska vara med.

– Man behöver inte vara så rolig och festlig när man arbetar med Godly play, säger Sara Johansson. Min erfarenhet är att barn är väl-

– Nu finns GODLY PLAY i 55 länder och i 20 kyrkor och samfund, säger Sara Johansson.

Hon är med i det svenska Godly play-nätverket, som just har gett ut Jerome Berrymans tredje bok med heliga berättelser.

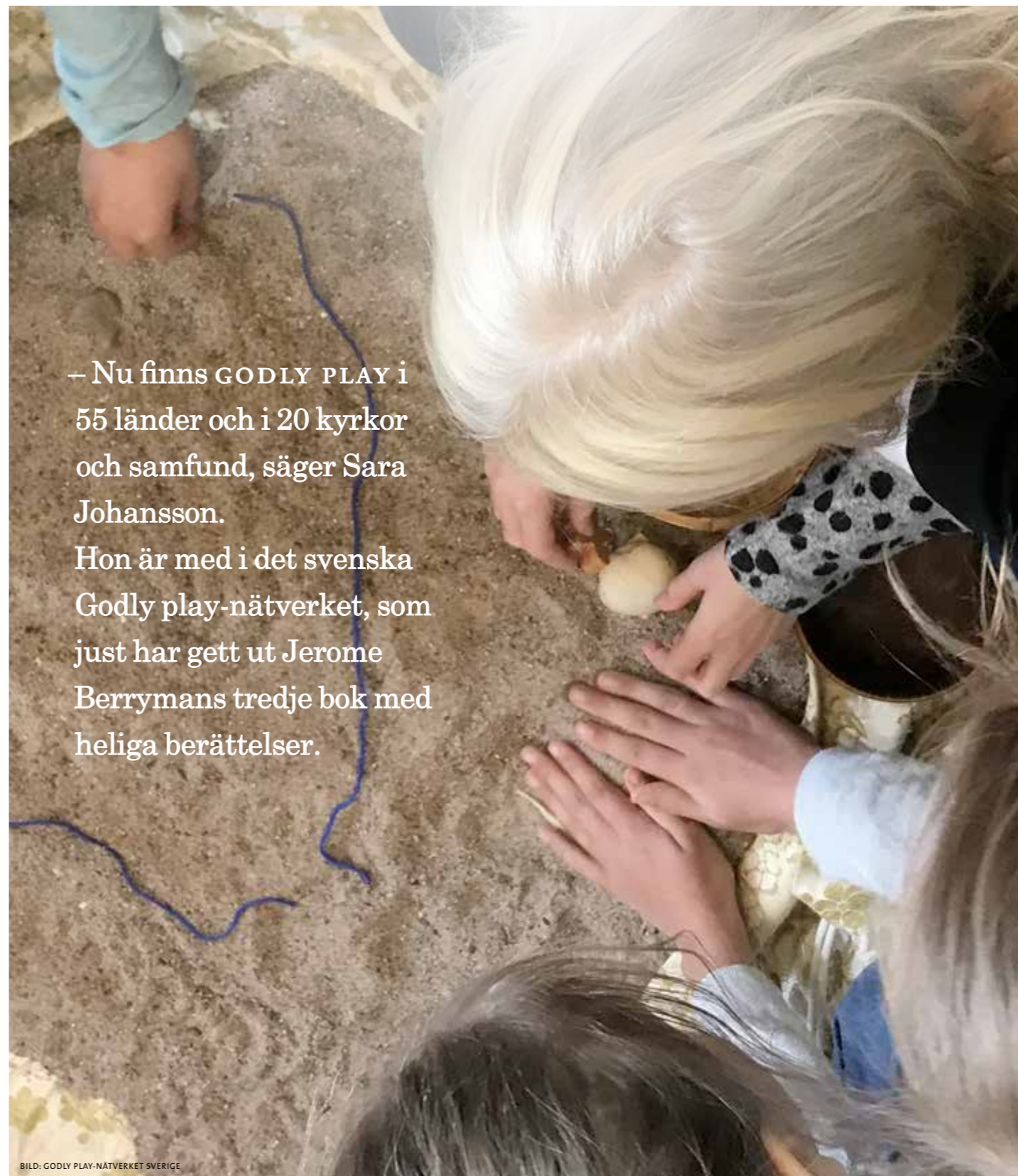

BILD: GODLY PLAY-NÄTVERKET SVERIGE

BILD: MAGNUS ARONSON

BILD: HELENA SVENSSON

Sara Johansson

BILD: GODLY PLAY-NÄTVERKET SVERIGE

JEROME BERRYMAN (född 1937) studerade teologi och juridik i USA och England innan han utbildade sig till **Montessori-lärare** i Italien. Hans fru Thea var också Montessori-lärare. Under sitt yrkesliv har han bland annat arbetat som **jurist** (främst med medicinsk etik), **Montessori-rector**, **präst** och **internatföreståndare**. Godly play, som han utvecklade i sitt församlings- och skolarbete, har gjort att han har lett kurser i många länder och fortsatt forska i teologi med inriktning på barn.

digt öppna för att gå in i en struktur och att de barn som brukar ha svårt att hitta lugnet gör det – det verkar som om det är skönt för alla. De vill gärna höra berättelserna.

Efter berättelsen kommer ”undringarna”, en serie mycket öppna frågor som alla barn får fundera över och svara på. Ibland kan de berätta vilken del av berättelsen de tycker mest om eller vilken de tycker att man kan ta bort, ibland kan de prova att placera sig själva i den.

– En gång när jag hade berättat om Jesu dop frågade jag om barnens egen plats i berättelsen, och en flicka sa att hon skulle åka till Jordanien veckan efter, och eftersom Jesus döptes i Jordanfloden tyckte hon att de hade något gemensamt!

BEHÖVERTID

När gruppsamtalet, ”undringarna”, ebbar ut är det dags för det som kallas ”eget arbete”. Barnen kan utforska materialet i hyllorna eller använda papper och färger om de vill.

– Tiden är alltid en utmaning, särskilt när man har Godly play som söndagsskola, säger Sara Johansson. Barnet har kapaciteten och behöver tid – jag tycker inte att de brukar ha svårt att komma på vad de vill göra. De ska bara få vara där utan att bli störda. Så kommer de in i ett ”flow”, och så kommer en vuxen och säger: ”Nu måste vi bryta!”

I Jerome Berrymans originalstruktur avslutas samlingsen med det som kallas ”fest” – alla samlas igen och firar tillsammans, kanske bara med varsitt kex. Den delen ersätts i många församlingar av att barnen går tillbaka till kyrkorummets och är med vid nattvarden.

EKUMENISKA IDÉUTBYTEN

Sara Johansson berättar själv oftast i en familjegrupp. Den samlas en vardagskväll, och efter en gemensam måltid går barnen till Godly play samtidigt som de vuxna har ett eget pass. De barn som lyssnar på Sara är oftast mellan två och tolv år gamla.

– Det är många som använder materialet så, och andra har det i söndagsskolan. Men i vårt nätverk finns det också de som använder det i kriminalvården, i demensvården, i vardagsmässor ... Det passar bra för många vuxna. Jag använder det ibland i skolklasser också. En berättelse som heter ”Den stora familjen” har jag haft i skolklasser, och det blev bra att prata om de Abrahamistiska religionerna på det sättet.

På en av de senaste nätverksträffarna fick Sara Johansson höra att Godly play finns i 55 länder och i 20 olika kyrkor och samfund nu.

– Det används av metodister och katoliker, och i Frälsningsarmén ... och det finns ju forum på nätet där människor från många olika håll är med och byter idéer. Det är roligt!

Många provar nya idéer och utvecklar materialet för olika situationer, och det finns mycket att läsa i bokform också.

– Innan vi fick alla tre böckerna på svenska var det många som översatte själva, och påskens och pingstens berättelser har ju inte funnits i bokform förrän nu. Men nu tycker jag att om man har de här tre böckerna så har man en bra grund – nu kan man använda Godly play under ett helt kyrkoår. Jag var med och provläste, och vi har talat mycket om ordvalen och hur vi ska ta vara på igenkänningen och strukturen och samtidigt förmedla det viktigaste från vår kontext till barnen. ■

"Jag kände mig välkommen"

INTERVJU ANNA BRAW
BILD JOHAN LYCHOU

ATT DELA UT STIPENDIER FÖR RESOR OCH PROJEKT SOM GENOMFÖRS HÄR HEMMA ELLER UTOMLANDS HÖR TILL LUNDS MISSIONSSÄLLSKAPETS MEST SYNLIGA VERKSAMHETER.

Johan Lychou, du är präst i Burlövs församling och ansökte förra året om medel för fyra veckors språkkurs i Egypten och för att lära känna det egyptiska samhället och förstå de kristnas situation i den konfliktfyllda situation som råder i Egypten. Vad var ditt första intryck?

– Jag var där mellan 25 september och 2 november. I Kairo bor ungefär tio miljoner människor. Det är en vansinnig trafiksituation, ständiga bilköer, dålig luft, fattigdom. Det var en blandning av fascination och skräck att landa mitt i denna verklighet. I området där jag bodde var det också fattigt, människor satt med sina grönsaker utlagda för försäljning på gropiga lergator, det låg moskéer i var och vart annat gathörn. Jag kände mig otroligt långt hemifrån.

Och hur gick det med din önskan att lära känna Egyptens kristna?

– I hela Egypten finns det ungefär tio miljoner kristna, så det är ingen liten kyrka med svenska mått mätt. Kyrkorna syns också i stadsbilden i centrala Kairo. På en av mina första stadsturer, en tidig fredagsmorgon, som är helgdag, passerade jag en kyrka och gick in. Fem personer firade morgonmessa. Ett par av dem var nunnor, så jag förstod att det var en katolsk kyrka. Vid nattvarden gick jag fram, la handen på axeln och sa till prästen att jag är protestant. Han frågade efter ett ögonblicks tystnad, på franska, om jag tror på kommunionen. *Bien sûr*, sa jag och kände att åren med franskastudier med ens blev meningsfulla. Jag fick ta emot kommunionen, och jag fascinerades över att katolska kyrkan i Kairo gav mig en sådan glad känsla av att vara välkommen.

Träffade du några koptiska kristna?

– Ja, några hundra meter bort och tio meter ner under nutida markyta pågick en koptisk ortodox gudstjänst. Ortodox liturgi är svårare att orientera sig i, så jag gick

inte fram till kommunionen. Efter gudstjänsten delades det bröd ut som inte använts i nattvarden. Då gick jag också fram till prästen och sträckte fram vänster hand, eftersom jag med höger hand hälsat på folk och hanterat gamla skrynkliga sedlar. Men prästen uppmärksammade detta genast och sa: "Not left hand!" Kultur är krångligt. Senare fick jag veta att kyrkan började byggas på 300-talet på den plats dit Maria, Josef och Jesus kom när de flydde från Betlehem.

Återvände du till någon av de församlingar som du upptäckte?

– Den koptiska kyrkan är ju den största – 90 procent av de kristna i Egypten är kopter. Men en kyrka som jag stötte på i flera sammanhang var den evangeliska missionen på 1800-talet och med en presbyteriansk prägel. En muslimsk taxichaufför som hjälpte mig runt att leta efter kyrkor visade mig till en liten kyrka i ett ytterområde. Dit tog jag mig fler gånger. Gudstjänsten där präglades

av glada, enkla sånger, och det var lätt att följa med i dem eftersom texten visades på tv-skärmar. Stämningen var välkomnande, och det var en självklarhet för mig att delta också i nattvarden.

Hur märkte du av konflikterna och hur de påverkar de kristna?

– Under veckorna i Kairo var jag bara inne i en enda kyrka som inte hade beväpnad vakt och metalldetektor utanför. Det var den lilla evangeliska kyrkan, och att jag bara kunde gå in förstärkte min känsla av att vara välkommen – men jag undrade också om det innebar en ökad risk för attentat. Samma dag jag åkte hem till Sverige dödades sju kristna när en buss från en församling attackerades söder om Kairo.

GLOBALT NÄTVERK STÖDER EKUMENISKT ARBETE

LMS grundades 1845 och är Sveriges äldsta missionssällskap. De första svenska missionärerna i Indien och Kina kunde resa ut på uppdrag av sällskapet. Missionsarbetet har utvecklats och innebär idag samarbeten, dialog och arbete för fred och ickevåld i en världsvid gemenskap. Lunds Missionssällskap har ett nära samarbete med Svenska kyrkans internationella arbete, och biskopen i Lunds stift är dess hedersordförande. Sällskapet verkar ekumeniskt.

Lunds Missionssällskap förvaltar avkastningen på de gåvor som har testamentats till sällskapet, och fyra gånger om året delas rese- och projektbidrag ut till sökande från hela landet. Antalet sökande har ökat markant under de senaste tio åren.

UNGDOMAR VIKTIGA

I första hand stöder LMS unga människor som vill göra tjänst i den globala kyrkan med en betoning på möten över kultur- och religionsgränser. Sällskapet ger resebidrag för volontärsatser och bidrag till projekt, studier och utgivning med inriktning på utbildning, integration och fredsarbete, gärna i en mångfald av uttrycksformer, såsom musik, konst och film.

KUNSKAPSUTBYTEN

Lunds Missionssällskap arbetar med fyra noder:

I Hongkong ges stöd till ett centrum för studiet av mötet mellan kristen tradition och kinesisk kultur, men också till teologisk utbildning för de många minoritetskyrkorna i Sydostasien.

I Kapstaden finansierar sällskapet The Desmond Tutu Chair vid University of Western Cape.

I Jerusalem ges stöd till Svenska teologiska institutet och dess arbete med religionsdialog och religions-teologi.

I Malmö stöder sällskapet projekt med inriktning på dialog och ökad förståelse mellan olika religiösa traditioner, framför allt judendom, islam och kristendom.

VILL DU BLI MEDLEM?

Som medlem i Lunds Missionssällskap, LMS, får du tidskriften Uppdrag Mission (5 nummer per år). Du blir också kallad till årsmötet där ordförande och styrelse väljs.

Medlemsavgiften är 50 kronor per år, alternativt en engångssumma på 500 kronor för livslångt medlemskap.

Skriv till styrelsen@lundsmissionssallskap.se!

VILL DU PRENUMERERA PÅ UPPDRAG MISSION?

Tidskriften kommer ut fem gånger om året (inklusive ett tjockare temanummer under sommaren). En helårsprenumeration kostar 200 kronor inom Sverige, 300 kronor inom övriga Europa och 350 kronor i övriga världen. Skriv till [pren@uppdragmission.se!](mailto:pren@uppdragmission.se)

VILL DU MEDARBETA?

Vill du recensera en bok, göra en intervju eller bidra till Uppdrag Mission på något annat sätt? Hör av dig till [red@uppdragmission.se!](mailto:red@uppdragmission.se)

SÅ SÖKER DU LUNDS MISSIONSSÄLLSKAPETS STIPENDIER

Lunds Missionssällskap delar varje år ut resestipendier till i första hand ungdomar under utbildning och grupper vars resa är en del av ett ömsesidigt utbytesprogram mellan kyrkor och ekumeniska organisationer. Sällskapet ger också stipendier till vissa projekt, till studier och till tryckning av skrifter. Ansökan ska vara väl förberedd, ingå i en långsiktig informations- eller utbildningsverksamhet och innehålla en realistisk budget för genomförandet.

Ansökan görs via Lunds Missionssällskaps ansökningsportal, www.lundsmissionssallskap.se/stipendier. Ansökningsportalen är öppen 15 januari–15 februari, 15 april–15 maj, 15 juli–15 augusti samt 15 oktober–15 november.

Fyll i ansökningsformuläret enligt anvisningarna och skicka det genom att trycka på "Skicka" – ett svarsmeddelande bekräftar att ansökan har kommit fram.

Svar kan förväntas inom en månad efter att ansökningstiden gått ut för respektive period.

DOKUMENTATION

När resan eller projektet har avslutats ska stipendiaten/stipendiater kunna dokumentera sina erfarenheter i text och bild, rapporter som kan komma att publiceras i Uppdrag Mission och/eller på hemsidan. Skicka text och högupplösta bilder till [rapport@lundsmissionssallskap.se!](mailto:rapport@lundsmissionssallskap.se)

NÄSTA NUMMER UTE
28
juni

POSTTIDNING B

Returadress:
Nätverkstan ekonomitjänst
Box 311 20
400 32 Göteborg

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Samma himmel. Samma rättigheter. Verkligheten ser olika ut.

Var med i kampen för människors rätt
att få resa sig starkare ur en katastrof.

FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

SWISHA DIN GÅVA TILL

900 1223

svenskakyrkan.se/fastekampanjen

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance